

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

подростки. *Преступления.* Преступность несовершеннолетних существенно изменилась. Ученые констатируют омоложение и феминизацию, рост организованных преступных групп несовершеннолетних и смыкание преступности несовершеннолетних с преступностью взрослых. Выросла доля корыстных и корыстно-насильственных преступлений (кражи, разбой, грабеж, угон автотранспорта и др.), умышленных убийств, причинение тяжкого вреда здоровью и др.

Таким образом, как видно из проблем, стоящих перед специалистами воспитательных колоний, система воспитания и перевоспитания трудной, а потом девиантной и делинквентной личности с проблемами психического развития требует существенного переосмысления и выработке новых подходов к решению проблемы обучения и воспитания.

Школа. Проблемы. К большому сожалению, при наличии медицинского кабинета в школе с инклюзивной системой обучения, квалифицированная медицинская помощь отсутствует. Школьные психологи очень перегружены разнообразной работой. На одного психолога по норме приходится примерно 500 детей, без учета сложности самого контингента учащихся. Систематическая работа, при возросшем числе трудных подростков с проблемами психического развития, по формированию отдельных психических функций и познавательных процессов, коррекции эмоциональных состояний, гиперактивности и др. практически не проводится. Программы ресоциализации девиантного подростка в школу не существует. Психологическая помощь семье оказывается недостаточно эффективно.

Решение проблем девиантного и делинквентного школьника с проблемами психического развития невозможно без рассмотрения аналогичной проблемы педагогов школы, которые находятся в сложных социально-экономических и психологических условиях. Учителя испытывают невероятные психолого-педагогические трудности и нервно-психические перегрузки. К их числу необходимо отнести: систематические изменения образовательных стандартов; сложный контингент учащихся, требующих специальной подготовки для реализации задач обучения и воспитания; увеличение учебной и внеучебной нагрузки; резко упавший престиж профессии учителя; растущие претензии к учителям и школе со стороны родителей и общества в целом, без существенной экономической и материальной поддержки; демографические проблемы; личные и межличностные проблемы.

Школа стала затратной и ее переводят на самоокупаемость. При этом мы фиксируем отсутствие социальных гарантий учителю и защищенности со стороны государства и профсоюзов. Первыми под сокращение штатов попадают логопеды, психологи и социальные работники.

Определенная доля учителей нуждается в психологической поддержке и психологической помощи. К сожалению, учителя психологически не готовы к получению профессиональной помощи психолога, особенно школьного психолога, поэтому педагоги предпочитают «не видеть признаков эмоционального выгорания» и не до конца осознают, что их состояние является одним из факторов дезадаптации школьников.

Проблемы. Практика показывает, что педагоги, психологи и социальные педагоги общеобразовательных школ не готовы квалифицированно проводить воспитательную работу, профилактику и оказывать специализированную помощь, лавинообразно возросшему числу дезадаптированных, неуспевающих школьников, девиантных подростков и с проблемами развития.

Реализация комплексного сопровождения возможна при изменении устава образовательного учреждения, предусматривающий включение в штатное расписание следующих должностей: врач общей практики, клинический или специальный психолог, педагог-воспитатель.

Однако, практика показала, что наиболее существенным недостатком в организации единого процесса профилактики и сопровождения девиантного и делинквентного поведения подростков в настоящее время не существует. Не существует и комплексной программы сопровождения, учитывающий сложный и разнообразный контингент подростков.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ

Гриньова В. М.

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Україна

Компетентнісний підхід набув поширення в педагогічній діяльності порівняно недавно у зв'язку з напрямками модернізації української освіти, зумовленою змінами, що відбуваються в суспільстві. Необхідність переходу до спільної мови, термінології, за допомогою яких можна описати освітній процес, пояснює приєднання України до Болонської угоди. Стандарти освіти нового покоління вже формулюються відповідно до змісту компетенцій, однак упровадження компетентнісного підходу в освітній процес пов'язане з вирішенням багатьох дослідницьких завдань.

Концептуальність компетентнісного підходу в освіті пов'язана з конкретними завданнями для різних її рівнів. Зокрема, актуальності набувають не лише шляхи формування конкретних компетенцій, значущих для майбутнього фахівця (у межах спеціальної та вищої профільної освіти), але й звернення освітян середньої загальноосвітньої школи до проблеми формування у школярів загальних компетенцій учіння, що дають змогу опанувати програму будь-якої дисципліни найефективніше, мотивують до самостійного отримання знань, дають можливість здійснювати навчальний процес найергономічнішими способами. Така наша думка є солідарною із позицією О. Савченко, яка визначає вміння вчитися ключовою компетентністю загальної середньої школи і розуміє її як формування вмінь учнів самостійно вчитися, критично мислити, користуватися комп'ютером, іноземними мовами, прагнути до самопізнання та самореалізації в різних видах діяльності, опанувати практичні вміння й навички, необхідні для життєвого і професійного вибору [1].

В аспекті зазначеного актуалізуємо увагу на тому, що зміст освіти, як загальної середньої, так і професійної, зумовлює необхідність оволодіння молоддю комунікативною, комп'ютерною та організаційно-когнітивною компетентностями, які впливають на якісний рівень практичного застосування знань із будь-якої галузі науки. При цьому пояснюємо, що комунікативну компетентність визначаємо як уміння суб'єктів навчання здійснювати ефективну комунікацію (зокрема іноземною мовою) відповідно до завдань діяльності; комп'ютерну компетентність представляємо як грамотне володіння комп'ютерними програмами, ефективне та ергономічне користування Інтернетом; організаційно-когнітивну компетентність розуміємо як уміння суб'єктів навчання набувати інформацію з різних джерел, засвоювати, поповнювати й коригувати її зміст відповідно до отримання нового знання, застосовувати способи пізнавальної й творчої діяльності, систематизувати й коригувати режим навчання з акцентом на самостійність учіння.

Наголошуючи на необхідності формування саме компетенцій, а не суми знань учнів, приєднуємося до розуміння їх значущості для вмінь приймати рішення, сформульованої М. Холодною. Науковець заперечує важливість обсягу знань, обґрунтовуючи це тим, що їх недостатність є імпульсом до пошуку; критично ставиться до їх міцності та глибини, оскільки завелике заглиблення заважає формуванню нового погляду, але водночас наголошує на важливості вміння вчитися («пізнавально-інтелектуальній компетентності»), яке формується індивідуальним способом за умови його ефективної організації педагогами [2].

Зазначимо, що формування будь-якої означеної компетентності не може відбуватися без впливу на мотиваційну сферу суб'єкта навчання, а отже, погоджуючись із О. Савченко, зауважуємо на значущості мотиваційного компонента самостійного учіння, який дає змогу підтримувати в учнів та студентів стійке позитивне ставлення до навчальної діяльності, викликати допитливість, закріплювати особистісно значущий сенс навчальних дій [1]. Наголосимо: внутрішні мотиви є досить нестійкими, а, отже, їх сила залежить від оптимально організованого освітянами навчального середовища, в якому учень або студент відчують постійну внутрішню потребу навчатися, а зміст навчання набуває для них особистісного сенсу. При цьому необхідно усвідомлювати, що формування та підтримка мотивації самостійного учіння має відбуватися неагресивним способом, з урахуванням вікових особливостей суб'єктів навчання, їхньої соціальної необхідності й готовності включатися у певну діяльність, усвідомлення перспектив саморозвитку тощо.

Урахування цих аспектів має орієнтувати сучасний освітній менеджмент на оновлення стандартів загальної середньої й професійно-галузевої освіти, а також популяризацію експериментально ефективних інновацій, що дають можливість актуалізувати в суб'єктів навчання значущість набуття саме компетенцій, які є універсальними для здобуття знань, необхідних на кожному життєвому етапі. Зауважуємо на необхідності перегляду підходів до створення підручників, навчальних програм, режиму навчальної діяльності учнів та студентів. Крім того, потребує корекції законодавча та нормативно-правова база освітньої галузі, основні тези якої мають бути зорієнтовані на визначення змісту оновлених стандартів освіти в усіх її ланках.

Вважаємо, що компетентнісний підхід є ефективним для інтеграційних процесів національної освітньої системи у світовий простір, а його принципи можуть стати джерелом реформації освітніх стандартів України.

Література

1. Савченко О. Я. Уміння вчитися як ключова компетентність загальної середньої освіти / О. Я. Савченко // Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : «К.І.С.», 2004. – С. 34–46.
2. Холодная М. А. Психология интеллекта. Парадоксы исследования / М. А. Холодная. – СПб., 2002. – 249 с.